

IZHAJA VSAK DAN

Več ali manjše in praznični ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične števe se prodajajo po 3 nvd. (6 stot.) v mnogih nakladah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, Št. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele števe po 5 nvd. (10 stot.)

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 milimetre. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm. Smatrnice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 30 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljnja vrsta K 2. Mali oglasi po 4 st. beseda, najmanjši pa 40 st. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. Plačljivo in tožljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

„V edinosti je moč!“

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolnilne naročnine, se upravnica ne ozira. Naročnina na nedeljske izdanje „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 5-20, za pol leta Kron 2-60.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Neprilagojena pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo. Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 20 (Narodni dom).

Izdajatelj in odgovorni urednik **ŠTEFAN GODINA**, lastnik konsorcijski lista „Edinost“. — Tiskalnica Tiskarna „Edinost“, vpisana zadruga z omejenim poročstvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 20.

Poštno-hranilni račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57.

Hudi boji na timoškem bojišču.

Bolgarski naskok na Zaječar krvavo odbit.

Bolgari zasedli Knjaževac.

Položaj na bojišču.

DUNAJ 8. (Izv.) Danes popoldne je srbski uradni list v posebni izdaji objavil vojno proklamacijo. Ta proklamacija je le poziv na srbski narod in po mednarodnem pravu ne pomeni napovedi vojne, ampak le konstatcijo vojnega stanja, ki je nastopilo med Srbijo in Bolgarsko. Smatrat je, da si balkanske države vojne sploh ne bodo napovedale, ampak smatrale začetek sovražnosti za začetek vojnega stanja.

DUNAJ 8. (Izv.) Tekom današnjega dne niso došla skoro nobena poročila z bojišč. Zdi se, da so od včeraj vojne operacije na bojišču ustavljene in da je nastopilo med glavnima četama nekako premirje. V dosegljivih bojih ni padla ne na eni ne na drugi strani odločitev. Na južnem macedonskem bojišču se nahajajo Bolgari v zelo slabi defenzivi proti Grkom. Bolgari so namreč tam numerično preslabi in se ne morejo upirati silni grški ofenzivi. Grki se vedno bolj bližajo srbskemu desnemu krilu in se skušajo zjediniti s Srbi, kar bi pomenilo za Bolgare nevarno situacijo, ker bi bili obdani potem tudi od juga in bi imeli izhod le na sever, kjer pa, kakor se danes uradno poroča, Srbi ojačujejo svoje pozicije z novimi četami, ki prihajajo iz Skoplja.

Na severovzhodni strani srbsko-bolgarski stare meje so se vršili včeraj in danes ostri boji. Bolgarom se je posrečilo zasedi malo, neutrjeno mesto Knjaževac, dočim se boji okoli Zaječarja še vedno vrše. Konstatirati pa je, da tem bojem ni pripisovati odločilne važnosti, kajti odločitev pade na macedonskem bojišču, če sploh pride do nje.

Zmagoslavne sofijske uradne vesti so danes celo na Dunaju naletele na veliko skepto. Uradna brzojavka ministrskega predsednika Pašića na dunajsko srbsko poslaštvo, je napravila na Dunaju globok vtis. Splošno se namreč konstatira, da je nemogoče, da bi srbski premier javno in uradno lagal in trdil neresnico. Nasprotno, ki se nahajajo med bolgarskimi uradnimi poročili samimi, so provzročila še večjo skepto in dunajski listi, ki so že govorili o srbskem Sedanu, so postali nenadoma zelo zamišljeni. Danes označujejo namreč položaj na bojišču za nejasen, da odločitev ni še padla ne za to, ne za ono stran in da do odločilne bitke mogoče sploh ne pride.

Kakor se zatrjuje, se je Rusija zopet spravila z vso silo na delo, da privede Srbe in Bolgare do sporazuma in hoče tudi preprečiti eventualne napade Rumunije. Rusija hoče Rumunom le dovoliti, da zasedejo linijo Turtukan-Balčik, nikakor pa ni pripravljena dovoliti, da bi zasedli le kočček ostalega bolgarskega ozemlja. Če stoji Rusija na tem stališču, potem je tudi jasno, da se trudi, da pripravi Bolgare za koncepcijo Srbiji in kakor se zdi, ti ruski poskusi sedaj ne bodo brez uspeha. Kakor se zatrjuje, mora odločilna faza v sedanji krizi nastopiti najpozneje v dneh.

PODLISTEK.

Petdesetletnica „Narodne Čitalnice“ v Kranju

dne 4., 5. in 6. julija 1913.

Okoli 50 let je minilo, odkar se je pričelo na Slovenskem gibanje narodne probude. Vpliv nemšva na severu in vpliv italijanstva na jugu je bil tako močnejši, da smo stali Slovenci takrat uprav pred vprašanjem, ali ohranimo svojo narodno individualnost ali pa se asimiliramo tu italijanskemu, tam nemškemu življenju. Odlični možje tedanje dobe so iskali rešitve iz tega izumiranja v pohrvačenju Slovencev, v priklapljenju Slovencev hrvatskemu narodu. Na slovenski strani je stal na čelu temu gibanju štajerski rojak Stanko Vraz, ki se je tekomi par let tudi res docela pohrvalil in pilal samo hrvatsko, ramo ob ramo z voditeljem tega ilirskega gibanja, velikega hrvatskega rodoljuba Ljudevita Gaja.

V tem usodnem trenutku je nastopil naš prvak pesnikov in sploh dosedanjih

SOFIJA 8. (Izv.) Sofijska vlada je izročila velevladnim notu, v kateri opozarja velesile, da hoče Turčija izriniti sedanji položaj Bolgarske in izsiliti ugodnejše mirovne pogoje. Bolgarska radi tega velesile opozarja, da so one same prevzele garancijo za natančno izveditev mirovnega protokola, vsled česar morajo velesile same najzvečjeje intervenirati v Carigradu.

Dogodki na Balkanu in Avstrija.

LONDON 8. (Izv.) Tukajšnji diplomatičal krogi izjavljajo, da predlog francoske vlade, naj bi se vse velesile izrekle za strogo neutralnost v sedanji vojni na Balkanu, ne bo dosegel zaželenega uspeha. Predvsem se upirata temu načrtu Avstrija in Rusija, ki veljata za glavna faktorja v sedanji krizi in si hočeta zato obraniti akcijsko prostost. Londonski diplomatičal krogi izgubljajo vsako upanje, da bi se vojna med zavezniki kmalu končala. Z Dunaja je došlo danes popoldne semkaj poročilo, da je grof Berchtold na francoski predlog glede neutralnosti velevlasti odgovoril sledeče: Avstrija je po sedanjih dogodkih na Balkanu v prvi vrsti tangirana. Monarhija sedaj sicer še ne nima aktualnega povoda za intervencijo, a možno je, da bo to kmalu potrebno. Kakor hitro bodo tangirani življenjski interesi Avstrije, se Avstrija ne bo mogla odreči intervenciji.

Ruska mobilizacija.

DUNAJ 8. (Izv.) Poročila o ruski poskusni mobilizaciji, ki se prične dne 15. julija, se potrjujejo. Rusija deluje z vso silo na to, da privede Bolgarsko in Srbijo do sporazuma in da ohrani Balkansko zvezo. Ruska mobilizacija je naperjena proti vsem poskusom, ki bi hoteli ta ruski čin preprečiti.

Z macedonskega bojišča.

Najnovejša poročila.

BELGRAD 8. (Kor.) Srbski tiskovni urad poroča: Z ozirom na poročila „Agence telegraphique bulgare“, da so se vršili v okolici Skoplja, Pirota in na drugih točkah stare meje hudi boji, v katerih so Bolgari izvajali silajne zmage in napravili velik plen, smo pooblaščen, te vesti kategorično demantirati. Ravnotako so neresnične vesti o dozdavnih bolgarskih zmagah pri Krivolaku in Kočani. Tako Kočana kakor Krivolak se nahajata v srbskih rokah. Odkar so pričeli Bolgari z ofenzivo proti našim četam, niso dosegli nobenih posebnih uspehov.

BELGRAD 8. (Uradno.) Včeraj je bilo na fronti tretje armade vse mirno. Bolgari so se po šestdnevni brezuspešni boji, v katerih so hoteli prebiti našo bojno črto, umaknili, da zberejo zopet svoje razkrojene oddelke.

SOFIJA 8. (Izv.) Včeraj so Srbi dvakrat napadli bolgarske pozicije pri Skoplju (? !), a so bili vedno odbiti.

največji jugoslovanski poet dr. France Prešeren. Ko so obupali že vsi s slovensko stvarjo, ko se nihče ni več brigal z zadostno ljubeznijo za slovenščino, ko je bila potisnjena le ta v skromno kmetsko bajto tedanjega slovenskega kmeta-podložnika in v izbiče služinčadi, ko so se otroci po mestih posmejevali in glasno norčevali iz onih otrok, ki so govorili slovenski med seboj, ko nihče ni več znal rabiti slovenskega jezika — takrat je vstal slovenski Puškin, France Prešeren in nam podal do tedaj nepoznano in do danes še po nobenem umetniku prekošeno krasoto slovenskega jezika v svojih nesmrtnih poezijah.

Prešeren je zmagal! Nismo se ponemčili, nismo se potlačili in nismo se pohrvalili. S svojimi pesmimi je zbral veliko stvelilo inteligentov okoli sebe, zapustil je celo „pesniško šolo“, katere prvi in največji učenec je pesnik Simon Jenko, avtor naše himne „Naprej zastava Slave“ in avtor naše elegije „Buči morje adrijsko“.

Ožja, Prešeren in Jenko, sta prebila zadnja leta svojega življenja v metropoli Gorenjske, v starem Kranju. Na pokopališču tega mesta počivata tudi njuni trupli.

Pod vtiskom in uplivom te narodne probude so se snovale tedaj po Slovenskem čitalnice, in sicer je stal na čelu temu giba-

ATENE 8. (Kor.) Vojno ministristvo objavlja poročilo generalnega štaba, da grške čete neprestano in z vso naglico zasledujejo umikajoče se bolgarske čete.

BELGRAD 8. (Kor.) Srbski tiskovni urad poroča: Vesti, da so Srbi prvi napadli Bolgare med Knjaževcem in Belogradčikom, so neresnične. Neresnične so tudi vesti, da so Bolgari odbili naš napad jugozapadno od Šipa. Bolgari napenajo vse sile, da bi dokazali, da niso oni napadalci, ampak Srbi, a dokazano je ravno nasprotno. Bolgari so Srbe popolnoma nepričakovano napadli in se mislili polastiti Ovrčlega polja. Pričeli so na vsej črti z ofenzivo. Naše levo krilo je vrlo desno bolgarsko krilo nazaj in poglalo Bolgare na drugi breg Zletovske reke in Bregalnice. Bolgarsko desno krilo je bilo popolnoma poraženo. Med tem časom so čete, ki so podpirale naše levo krilo prepodile Bolgare iz Šipa in zavzele v naskoku sovražnikove pozicije. Sovražnik se je moral umakniti na svoje prvotne pozicije. Sedaj, ko se je Bolgarom njih načrt popolnoma ponesrečil, molče ko grob o svojem porazu na desnem krilu.

ATENE 8. (Kor.) Uradno se poroča: Vest o porazu grške armade severno od Soluna, katero je priobčil neki dunajski list, je popolnoma izmišljena. Ravnotako je neresnična sofijska vest, da so Bolgari zopet zavzeli Gjevgelejo. Proti grškim četam v Solunu so stale med Dojranom in Seresom štiri bolgarske divizije in ena pomnožena brigada, torej skupno 88 bataljonov. Bolgari so bili pri Dojranu in Kilisu poraženi in se nahajata tako Dojran kakor Kilis v grških rokah. Bolgarska armada se je morala umakniti preko reke Strume.

DUNAJ 8. (Kor.) „Militärische Rundschau“ poroča, da so na severnem bojišču Bolgari zasedli Knjaževac. Na osrednjem macedonskem bojišču je južna bolgarska armada pod generalom Kovačevom pri Šipu zadela na močan srbski odpor, a Kočana se nahaja v bolgarskih rokah. Druga srbska drinska divizija, ki je bila za ojačanje srbskih pozicij odposlana iz Prištine, je dospela danes v Skopje in odšla takoj v neznanj smrti.

ATENE 8. (Kor.) „Agence d'Athènes“ poroča: Danes je dospel v Solun drugi transport bolgarskih vjetnikov in sicer 2 polkovnika, 2 majorja, 11 oficirjev in 912 vojakov.

Krivolak zopet v srbskih rokah.

BELGRAD 8. (Kor.) Srbski tiskovni urad poroča: Ravnotak smo dobili podrobno poročilo o bojih, tekomi katerih so Srbi zopet zavzeli Krivolak. Dne 6. julija so se vršili okoli Islane, Čiftlika, Agare in Krivolaka hudi boji. Boj se je pričel popoldne z energičnim napadom. Ob petih popoldne so bili trije sovražni bataljoni popolnoma razkropljeni in so se v neredu umaknili čez vardarski most v smeri na Tepelšte. Pri umikanju so pustili Bolgari na bojišču tri popolnoma opremljene poljske lazarete, v katerih je bilo 50 ranjencev, med njimi en oficir. Zaplenili smo dva gorska topova in veliko množino pušk in municije. Železniški tir in vardarski most sta nepokvarjena. Naše izgube so neznatne, ker se sovražnik vsled nepričakovane našega napada ni mogel pripraviti na boj. Bolgarske izgube so velike. Več vojakov je utonilo v Vardarju. Zveza med Negotinom in Kavadarjem je zopet v redu.

Boji na stari meji.

Bolgari zasedli Knjaževac.

BELGRAD 8. (Kor.) Srbski tiskovni urad poroča: Močna bolgarska kolona, ki se je nahajala na stari meji nasproti Knjaževcu, je vdrila na srbsko ozemlje. Ker je bilo v Knjaževcu le malo srbskih vojakov, so Bolgari zasedli mesto. Srbska posadka se je po kratkem boju umaknila. Na potu od meje do Knjaževca so Bolgari zažgali vasi, med drugimi tudi vas Polom, kar je vzbudilo med prebivalstvom veljkansko ogorčenje. Srbi so že odposlali pomoč proti Knjaževcu. Bolgari so danes vnovle naskočili Zaječar. Izid boja še ni znan.

Bolgarski poraz pred Zaječarjem.

DUNAJ 8. (Izv.) Iz avtentičnega srbskega vira sem izvedel, da se je Bolgarom danes sicer posrečilo zavzeti neutrjeno mesto Knjaževac, a naskok na trdnjavo Zaječar se je končal s popolnim bolgarskim porazom. Naskok je bil krvavo odbit in so se morali Bolgari z velikimi izgubami umakniti čez mejo. Dalje so Srbi zmagovito odbili tudi napad na Vlašino. Vse bolgarske vesti, da prodirajo Bolgari proti Vranji oziroma da so se Vranjo zasedli, so čisto navedna izmišljotina.

Mobilizacija v Rumuniji in Bolgarska.

BUKAREŠT 8. (Izv.) Dosedaj je Rumunija mobilizirala že pol milijona vojakov. Bolgarija še vedno ni pričela s pogajanj. Avstrija je sicer ponudila svoje posredovanje, a v Sofiji molče.

BUKAREŠT 8. (Kor.) Generalissimus in vrhovni poveljnik operacijske armade je izdal sledeče dnevno povelje: „Njegovo Velikanstvo kralj Karol mi je poveril vrhovno poveljstvo operacijske armade. S ponosom in globoko hvaležnostjo prevzamem z današnjim dnevom poveljstvo in sem trdno prepričan, da bo armada z nespremenljivo zvestobo do države in do kralja rešila čast domovine. — Princ Ferdinand.“

LONDON 8. (Izv.) Iz Odese se poroča, da je vse rusko črnogorsko brodogradništvo v Sevastopolu. Ruski listi poročajo, da bo rusko brodogradništvo takoj odplovalo proti rumunskim pristaniščem, kakor hitro bi poskusila Rumunija zasedi bolgarsko ozemlje. Takega krivičnega napada Rusija ne bi mogla trpeti.

BUKAREŠT 8. (Kor.) Včeraj so se pričeli mobilizacijski transporti.

SOFIJA 8. (Izv.) Razpravljajoč o rumunski mobilizaciji, naglašja vladni organ „Mir“, da Bolgarska nikdar ni hotela postati močnejša kakor Srbija in Grška skupaj. Zgodovina Macedonije je tako mlada, da nihče ne more zameriti Bolgarski, če noče resignirati na ozemlje, ki je popolnoma bolgarsko, ampak želi združitve vseh Bolgarov. S sovražnostmi so pričeli Srbi in Bolgarska je bila prisiljena sprejeti vojno. Pa tudi za slučaj, če bi postala Bolgarska po zmagonosni vojni večja od Srbije in Grške, bi imela Rumunija še vedno hegemonijo na Balkanu. Drugo vprašanje pa je, ali ne misli morda Rumunija sama postati močnejša kakor balkanske države.

Rumuni obstreljevali avstrijski parnik.

ORŠOVA 8. (Izv.) Parnik „Tegethoff“ je bil danes na potu iz Vidina proti Pa-

danes Slovanska Čitalnica v Trstu zopet na čelu čitalnic na Slovenskem, tako, kakor ob času svoje ustanovitve l. 1861.

Zato ni čudno, če se je Sl. Č. odzvala povabilu svoje posestrime v Kranju in sklenila poslati tja številno deputacijo, da s tem poda po eni strani slavnosti lepši izraz in se po drugi strani tudi oddolži svoji naravni misli kot zopetna avantgarda čitalnic. Ta njena naloga se bo seveda v isti meri stopnjevala, kakor bolj se bo pokazal od dne do dne vpliv Trsta na celo Slovenijo. Na nekaterih poljih stoji danes Trst že itak nad vsemi ostalimi mesti na Slovenskem. V mislih imamo predvsem narodnogospodarske organizacije.

Skupno s Sl. Č. je nastopila tudi številna deputacija Sentjakobske Čitalnice v Trstu z zastavo na čelu. Sl. Č. je zastopala nadalje Čitalnice v Gorici, Solkanu in Tolminu.

Nedelja je bila jako lep dan. Mesto Kranj v zastavah in na slavnosti je prihitelo vse polno društev, čitalnic, pevskih in sokolskih društev ter ognjegascv. V slavnostnem spredu so korakala najprej uniformirana društva. Vsem drugim društvom pa je bila postavljena na čelo deputacija Slovencev iz Tržaškega, ki so korakali pod zastavo Sentjakobske Čitalnice, težkim rde-

lanki ob Donavi obstreljevan od rumunskih vojakov. Parnik je imel na krovu 300 bolgarskih vojakov. Opazili so ga rumunske patrulje, ki so oddale več streliv in ranile nekega bolgarskega vojaka in nekega rumunskega turista. Kapitan je vložil pri avstrijskem konzulatu v Bukareštu, energičen protest proti takemu postopanju rumunskih vojakov.

DUNAJ 8. (Izv.) V dunajskih političnih krogih izjavljajo, da pomeni obstreljevanje parnika „Tegetthof“ od strani rumunskih vojakov flagrantno kršitev mednarodnega vojne prava. Med Bolgarsko in Rumunijo še ni proglašeno vojno stanje in se zato Rumunija ne more sklicevati na to, da je imel parnik s seboj vojno kontrobandu. Rumunija bo morala dati radi tega Avstriji in Bolgarski popolno zadoščenje.

Zapostavljanje Slovanov v državni službi v Trstu.

V državnozborni seji dne 20. m. m. so poslanci dr. Rybář in tovariši v zadevi zapostavljanja slovenskega življenja pri oddaji uradniških mest v c. kr. uradih v Trstu vložili na celokupno ministrstvo sledečo interpelacijo, ki jo priobčujemo po stenografskem zapisniku:

„V zadnjih časih se z italijanske strani vedno huje očita vladi, da pri oddaji uradniških služb v Trstu daje prednost slovenskemu življenju, da tako naravnost poslovanje urade. Poštast poslovanje urade je dozdaj tudi bila povod tržaškim Nemcem, da so pri zadnjih občinskih volitvah opustili postavitev lastnih kandidatov in brez obhajevanja glasovali za italijansko nacionalne kandidature. Teško pa si je misliti večje hinavstvo, kot je v tem očitnem zaviljanju dejstev, vsled česar bi bil človek lahko mnenja, da nihče, ki pozna razmere, ne bo smatral javkanja Italijanov za resna. Žal pa se vendar v zadnjem času množijo znamenja za to, da te pritožbe nimajo drugega namena, da bi se zakrilo posebno v nekaterih uradnih pismih naravnost sistematično se višče izpodpiranje in zapostavljanje slovenskega življenja v uradništvu in kazalo to kot obramba proti „poslovanje urade težnjam“.

Kake so razmere v resnici, naj pokaže spodaj navedena statistika, h kateri je treba edino le pripomniti, da so pod rubriko „Slovani“ navedeni tudi oni uradniki, ki so sicer slovenskega pokolenja, pa so tako malo nacionalno zavedni, da so celo politični svoje slovenske prilike. V statistiki manjkajo samo uradniki c. kr. policijskega ravnanstva, glede na katere žal ni bilo mogoče dobiti natančnejših podatkov.

C. kr. namestništvo in c. kr. namestništvni svetovalec.

	Slovani	Italijani	Nemci
Konceptni uradniki	7	8	31
Zdravniki in živilno-zdravniki	—	10	1
Tehnični uradniki	9	12	12
Računski oddelki	10	12	6
Pisarniški uradniki	8	1	3

Skupaj 34 43 53
C. kr. sodišča.

	Slovani	Italijani	Nemci
Konceptni uradniki	19	72	3
Računski oddelki	3	6	—
Depozitni urad	1	4	—
Pisarniški uradniki	5	34	1
Državni pravdniki	—	4	—

Skupaj 28 120 4
C. kr. finančna prokuratura.

	Slovani	Italijani	Nemci
Konceptni uradniki	1	10	3
Pisarniški uradniki	2	3	—

Skupaj 3 12 3
C. kr. finančno ravnanstvo.

	Slovani	Italijani	Nemci
Konceptni uradniki	14	57	23
Računski oddelki	12	80	3

Čim praprilem, okrašenim s trakovi in srebrnim vencem, s svečo našo tržaško hebarbo na vihu.

Pred mestno hišo se je vršil čeljustni sprejem. Pozdravnemu nagovoru kranjskega župana g. Polaka je odgovarjal predsednik tržaške Slovenske Čitalnice, g. dr. Egon Starč. Njegov govor je bil navdušeno aklamiran. Bilo je očito, da prihaja iz Trsta nov duh med Slovence. Po končanem pozdravu je pripelala gospica Savnikova na zastavo Narodne Čitalnice v Kranjsko, ki ga je poklonilo vedno za narodno stvar navdušeno kranjsko žensstvo.

Popoldne se je vršil banket, na katerem je bilo izgovorjenih nad vse veliko število napitnic. Tudi tukaj je izrazil splošno pozornost stvarni nagovor predsednika Sl. C. g. dr. Starčeta, ki je govoril imenom primorskih čitalnic ter izročil slavljenci spominsko adreslo Sl. C. v Trstu. Izmed oblihi zunanjih govornikov naj omenjamo samo ljubljanskega župana g. dr. Ivana Tavčarja, ki je napravil predvsem galanten poklon kranjskemu žensstvu, v drugem delu svojega govora pa pokazal vso rutino izkušene govornika politika. Poleg tega dragocenega naravnega daru smo občudovali njegovo veliko vero v stvar, ki jo zastopa,

	9	8	9
Pisarniški uradniki	1	4	6
Fin. dež. blagajna	3	11	2
Evidenčni urad	44	164	11
Carinski urad	1	3	3
Solni urad	—	—	—
Fin. straže nadkomisarji in komisariji	5	13	7

Skupaj 89 340 104

C. kr. poštno in brzojavno ravnanstvo.

	Slovani	Italijani	Nemci
Konceptni uradniki	6	26	6
Tehnični	1	17	4
Računski	3	12	2
Prometni	27	241	15

Skupaj 37 296 27

C. kr. ravnanstvo drž. železnice.

	Slovani	Italijani	Nemci
	42	25	153

Skupaj vseh uradnikov 233 836 344

Iz te statistike je razvidno, da imajo Italijani pretežno večino vseh uradniških mest, tako da tvore, če se ne upoštevajo ravnanstvo državnih železnice, skoraj tridesetinsko večino. Nadalje je razvidno, da imajo Nemci, ki na Primorskem niso avtohtoni živelj, tretjino uradnikov več kakor dvestotinsko večino primorskega prebivalstva tvoječi Slovani. Pri tem pa je treba še pomisliti, da se delokrog skoraj vseh navedenih oblasti ne omejuje samo na mesto Trst, v katerem pa sicer Slovani tudi tvore skoraj tretjino prebivalstva, temveč da se raztega na vse, po svoji večini slovensko Primorje, da celo, da pripada v delokrog c. kr. pošnega in brzojavnega ravnanstva skoraj popolnoma slovenska Kranjska in delokrog c. kr. ravnanstva drž. železnice tudi še popolnoma srbsko hrvaška Dalmacija.

La ravno pri c. kr. ravnanstvu državnih železnice se tako brezobzirno daje prednost v deželi tujemu nemškemu elementu, da se v zadnjem času mnogo mest ni razpisuje, temveč se s preskakovanjem domačih slovenskih prosilcev popolnoma z nemškimi uradniki, ki jih dobavljajo iz drugih ravnanstev, daširano proge tega ravnanstva ne tičejo niti pesti nemškega ozemlja. To se godi v območju tistega ministrstva, ki za prosilce za mesta pisarniških slug v laomosti — torej v glavnem mestu dvojezične dežele — popolnoma odkrito zahteva nemško pokolenje.

V zgornji statistiki izkazano in po njej opravičeno zapostavljanje domačega slovenskega življenja se mora smatrati ne samo za očito kršenje enakopravnosti, temveč poleg tega tudi za oškodovanje koristi slovenskega prebivalstva, ki žalobno je prevečkrat prihaja v doliko z zastopniki državne oblasti, ki niti ne znajo njegovega jezika.

Podpisanci torej vprašajo:

„Ali hoče njegova ekselencia gospod ministrski predsednik in ali hočejo njihove ekselence gospodje resortni ministri pri oddaji uradniških mest v Trstu skrbeti zato, da se število slovenskih uradnikov primeroma razmerju narodnosti v Trstu in Primorju in čim preje pomnoži?“

Sedi 18 podpisov poslancev vseh jugoslovanskih strank.

Statistika srednjih šol na Slovenskem in v Istri.

Po letnih izveštjih.

(Nadaljevanje.)

Kako je z usnim zrelostnim izpitom iz slovenščine, ni razvidno iz letnih izveštij. Gotovo je, da tudi v tem oziru ni enotnosti in steinosti. C. kr. deželni šolski svet za Koroško je v tem oziru izdal provizorno naredbo, da velja za Slovence glede usnega zrelostnega izpita iz slovenščine in nemščine isto, kar velja splošno za latinščino in grščino: ustal izpit se vrši samo iz enega teh dveh jezikov, in sicer iz tistega, pri katerem je kandidat dosegel boljši red v v pismeni nalogi. Če pa je iz katerega jezika

pa bodisi da se s poslednjo strinjamo ali ne. Voditelj in oče vsakega gibanja mora neomajano verovati v svojo stvar tudi tedaj, če je že vsa izgubljena. Izmed Tržačanov je govoril nadalje še čitalnični tajnik gospod Šemrov, ki je napil gorenski sokolski župi.

Po banketu so odkorakala vsa društva korporativno na pokopališče k grobovom Prešerna in Jenka. Tesna čuvstva so napolnjevala marsikatero srce, ko smo stali ob grobovih naših pesnikov-prvakov. Govorila sta na Prešernovem grobu delavni prof. Pirnat na Jenkovem grobu pa slovenski skladatelj, sodnik Oskar Dev, pevec pa zapeli pri Prešernu „Strune mlo se glasite“ in pri Jenku „Povejte ve planlae“. Tržaški Slovenci smo položili na oba grobova velike lavorove vence, ki smo jih pripeljali s seboj. Takih vencov — delali so tako — v Kranju doslej še niso videli.

S pokopališča so odšla društva na veselični prostor v Zvezdi in le prekmalu je potekel kratko odmerjeni čas za nas Tržačane, ko smo se morali zopet odpeljati proti Trstu.

Narodni čitalnici v Kranju pa kličemo ob tej priliki: Le vztrajno naprej po poti k narodni prosveti in povzdigi.

pismena naloga nezadostna, potem se mora ustni izpit delati iz tega jezika, eventualno torej tudi iz obeh. Ta naredba je prav dobra, ima pa to napako, da je samo začasna, tako da dijaki vsako leto povprašujejo, kaj bo z maturo iz slovenščine. Edino pravilno bi bilo, da bi ministrstvo izdalo tako naredbo veljavno za vse srednje šole, kjer je za Slovence uvedena obilgatna slovenščina.

V pouku hrvaščine ni take mešanice. Hrvatski gimnaziji v Pazlu in Voloskem Opatiji imata pouk hrvaščine kot učnega jezika enako urejen, v prvih dveh razredih po 4, v ostalih po 3 ure na teden. Isto število ur je odmerjeno hrvaščini na nemških srednjih šolah v Pulju z naredbo, ki se je v preteklem šolskem letu izvrševala v prvih dveh razredih. Kako bo s hrvaščino pri zrelostnih izpiti na teh nemških šolah, se zdi tudi še ne ve. Gotovo pa je, da bo hrvaščina imela svojo veljavo — najbrže več kakor na Slovenskem slovenščina — in sicer zato, ker bo za hrvaščino enako urejeno, kakor za latinščino. Ta vzporednost z latinščino je pač tudi vzrok, da je v Gorici za pouk slovenščine najbolj preskrbljeno izmed vseh srednjih šol na Slovenskem.

Gimnazijci po narodnosti.

	Slovenci	Hrvati	Nemci	Italijani	drugi
Kranjsko					
Kočevje . . .	12	1	146	—	—
Kranj . . .	323	—	4	—	1
Ljubljana I. .	670	3	2	—	2
Ljubljana II. .	385	5	1	—	6
Ljubljana nem.	2	1	167	—	2
Novo Mesto . .	270	1	5	—	1
St. Vid . . .	289	1	—	—	—
skupaj . .	1951	12	325	3	13
	84,65%	0,52%	14,11%	0,13%	—
Spod. Štajersko					
Celje A. . . .	73	—	234	1	1
Celje B. . . .	169	—	—	—	—
Maribor . . .	337	—	233	—	—
Ptuj	39	3	157	—	—
skupaj . .	669	3	624	1	1
	49,19%	0,24%	50,40%	—	—
Koroško					
Beljak	8	—	312	—	1
Celovec	73	—	407	4	—
St. Pavel . . .	26	2	191	12	6
skupaj . .	107	2	910	16	7
	10,27%	0,19%	87,33%	1,51%	—
Primorsko					
Gorica	447	4	56	493	1
Koper	—	6	—	199	—
Pazin	28	141	—	2	1
Pulj nem. . . .	14	25	92	53	7
Pulj ital. . . .	—	5	—	190	—
Trst nem. . . .	230	19	210	140	21
Trst ital. . . .	2	1	5	717	7
Volosko-Opatija	7	71	1	1	2
skupaj . .	728	272	364	1.705	39
	23,42%	8,75%	11,71%	54,86%	—
Gimnazije skupaj	3.395	289	2.223	1.725	60

(Glej tabelo „Realci po narodnosti“.)

V nobeni deželi s slovenskim prebivalstvom število slovenskih dijakov po odstotkih ne dosega odstotkov slovenskega prebivalstva. Še slabše je pri Hrvatih v Istri. Posebno zaostajamo oboji v številu realcev, ki je pri Slovencih na Štajerskem in Koroškem ter pri Hrvatih prav neznatno.

V primeri s prejšnjim šolskim letom je naraslo število slovenskih gimnazijcev na Kranjskem absolutno za 87, relativno za 0,39%, realcev pa je 7 ali za 0,48% manj. Na Spodnjem Štajerskem je gimnazijcev 19 ali za 0,49% več, realcev je v Mariboru isto število, relativno pa za 0,06% manj. Na Koroškem je gimnazijcev 7 ali za 0,44%

več, realci pa v Celovcu 3 ali za 0,59% manj. Na Primorskem je gimnazijcev 122 ali za 1,47% več, realci pa 4, relativno za 0,52% manj. Hrvatskih gimnazijcev je na Primorskem sicer 26 več, toda relativno za 0,16% manj, realci so 4 ali za 0,29% manj.

Na 10.000 prebivalcev pride v teh deželah 53,2 srednješolcev, torej manj nego povprečno v celi Avstriji; pri Hrvatih 19,2, Slovincih 33,7, Nemcih 78,5, Italijanih 91,7.

V posameznih deželah pride na 10.000 prebivalcev ene narodnosti srednješolcev iste narodnosti: na Kranjskem Slovencev 50,1, Nemcev 189,5; na Spodnjem Štajerskem Slovencev 15,4, Nemcev 131,3; na Koroškem Slovencev 13,6, Nemcev 42,2; na Primorskem Slovencev 36,9, Hrvatov 17,9, Nemcev 228, Italijanov 90,8.

Število razmerje gimnazijcev in realcev se je pri Slovencih in Hrvatih v preteklem šolskem letu še poslabšalo. V celi Avstriji pride letos na enega realca 2,17 gimnazijcev, v teh deželah pa 2,27, pri Slovencih 4,36, Hrvatih 7,22, Nemcih 1,94, Italijanih 1,28.

Resna smer je zastopana še v realni gimnaziji, a tudi v tej ni mnogo Slovencev. Od 1.160 realnih gimnazijcev v teh deželah je bilo Slovencev samo 56, Hrvatov 82, Nemcev 439, Italijanov 576.

Celotno število slovenskih gimnazijcev v teh deželah je bilo 3.395, realcev pa 779. V tem so vsi tudi deklice privatistke na srednjih šolah. Razen tega pa je še nekaj Slovencev raztresenih po graških in drugih štajerskih srednjih šolah. Po vsem tem je slovenskih gimnazijcev 3.329, realcev 783, skupaj 4.112.

Nekaj bi jih še bilo v sosednjih hrvatskih srednjih šolah, zlasti v Varaždinu in Sušaku, a njih število se ne da dognati, ker hrvatske srednje šole žalobno ne vodijo narodnostne statistike dijakov. Posamezni so še znani raztreseni po ostalih avstrijskih kronavinah, a veliko jih ne more biti.

Leta 1908. je bilo v teh deželah slovenskih gimnazijcev 2.703, realcev pa 745. Število gimnazijcev je torej naraslo v 4 letih za 626 ali za 23,16%, realcev pa, katerih imamo že od nekdaj premalo, samo za 38 (5,1%).

Sicer imamo Slovenci še vedno razmeroma manj srednješolcev ko drugi narodi, zlasti Nemci in Italijani. Vendar moramo opetovano poudarjati, da imamo gimnazijcev že preveč, posebno na Kranjskem. Ako bi bil naš narod bogat in bi se absolvirani dijaki posvetili produktivnim poklicem, bi morali le pozdravljati veliko število srednješolcev, ker se s šolanjem v obče širi znanje in kultura ter bi bilo koristno, če imamo čim več izobrazencev v vseh poklicih. Žalobog pa ni tako. Kdor je nekaj let predsedal po gimnazijskih klopih, se ne mara več baviti s poljedelstvom in obrlom ter množiti vrste slabo plačanega inteligenčnega proletariata. Na visokih šolah imamo večinoma juriste in filozofe, več, kakor jih dobimo primerne kruha v domovini. Izven domovine naših juristov ne rabijo, filozofov pa le malo. Ako bi imeli zdravnike, inženirje, živno-zdravnike itd., ti bi zdej lahko dobili služku na Balkanu. To la teh imamo sami premalo.

Zato moramo odločno nastopiti proti enostranskemu množenju naših gimnazijcev. Treba je javnost poučiti in o svetovati na Kranjskem gimnazijski študij, nasvetovati kvečjemu realce, zlasti pa meščanske in razne strokovne šole, kakor obrtne, poljedelske itd. Predvsem pa je dolžnost srednješolskih profesorjev, da s pravično strogostjo izbiraajo sposobne in odstranjujejo manj sposobne dijakje iz gimnazij. S tem koristijo splošnosti, a tudi prizadelim posameznikom bolj kakor z neumestno popustljivostjo.

Novo Osram svetiljke

Nerazbitne!

70% prihranka na toku. - Brillantna, bela luč. Traja dolgo. - Za istomerni in izmenični tok. - V svetlobni moči 0,25 do 1000 sveč in napetosti 1,2 do 260 voltov. — Glavna zaloga za Trst, Gorico, Primorsko in Dalmacijo: R. Dittmar, br. Brünner d. d. Dunaj, Trst, piazza del Ponterosso 1

Realci po narodnosti.

	Slovenci	Hrvati	Nemci	Italijani	drugi
Kranjsko					
Idrija	180	—	5	—	1
Ljubljana	330	5	199	3	4
skupaj	510	5	204	3	5
	70.15%	0.69%	28.06%	0.41%	
Spod. Stajersko					
Maribor	8	2	267	1	2
	2.86%	—	94.36%	—	—
Koroško					
Celovec	5	—	375	9	5
	1.27%	—	95.18%	—	—
Primorsko					
Gorica	149	7	71	144	5
Pazin	—	—	—	164	—
Palj	11	13	73	88	4
Trst nem.	93	12	153	200	6
ital. I.	3	—	1	584	2
ital. II.	—	—	1	352	2
skupaj	254	33	299	1532	19
	11.88%	1.54%	13.98%	71.62%	
Realke skupaj	779	40	1145	1545	31
Vseh srednješolcev	4.174	329	3.368	3.270	91

Domade vesti.

Imenovanje. C. kr. železniško ravnanstveno v Trstu je imenovali adjunkta gosp. Ljudevita Jerčaba, za ravnatelja v VII. cin. razredu gradnikov državnih železnic.

Slovenski zdravniki v Sibiriji. V Belgrad odpošljejo danes oziroma jutri iz Ljubljane, zdravniki: dr. Edo Stajmer, dr. Ivan Oražen in dr. Miko Černič, da posvetijo svojo pomoč srbskim ranjenecem.

Kranjski cof! Pred menoj leži „Jahresbericht des k. k. I. Staatsobergymnasiums in Laibach 1912/13, verfasst vom Director Dr. Lorenz Poljan“. Ratus znanstvene razprave dr. Dolence je celo poročilo nemško! In to je letno poročilo prvega zavoda v ardišči Slovenstva! V dno duše začne človeka to, ko je vendar ravnatelj Slovenec, in učiteljski zbor sestoji samo iz slovenskih profesorjev. Še več, po tabeli v poročilu šteje zavod 658 Slovencev in celo dva Nemca! In vendar vse nemško! Nočemo razmišljati vzrokov, da ravnateljstvo je čisto v svet svoje poročilo v nemščini, vzemimo raje, da je pri ljubljanskih slovenskih profesorjih in ravnateljih pač še zelo merodajen — cof! Bod! Jim: A nekaj moramo ožigotati. V poročilu ima poredok nemščina, in kar po nemškem diši, prednost: kjer se naštevajo učila, seznam knjižnice, prosti predmeti, temata maturantov, bralne vaje — povsod so slovenski seznam zadnji, za nemščino! Celo obvestilo za prihodnje šolsko leto je najprej razglašeno v nemškem, potem šele v slovenskem jeziku. Sava, na 658 slovenskih dijakov in staršev ni treba imeti ozirov — prednost morata imeti dva šaba, zanešana bogzna od kod! Opa morata najprej biti obveščena, kaj se in kaj se ne zgodi v začetku prihodnjega leta na prvem učnem zavodu na Slovenskem! — Potem pa ta krstna imena učencev in rojstnih krajev! Tu imate same Johanne, Josife itd. in krajevni imen z nemškimi spakodankami na — „itz“ kar mrgoli! To je naravnost potvarja matrik ad majorem gloriam Germanie. Prepričani smo, da je vsaj 55% dijakov pri vpisovanju prineslo rojstne listine v slovenskem jeziku izpolnjene, kjer so bila imena in kraji pravilno pisani. Ima li ravnateljstvo pravico potvarjati ta imena in prikrivati njih slovenski značaj! Pač, po pravili — cof!

Izjavljamo, da nam je škedenjski dopisnik, ki nam je doposlal vest pod naslovom „Mladokopitnežev“, priobčeno v včerajšnji „Edinosti“, imenoval imeni onih dveh „mladokopitnežev“, katerih hlaščino graja v svojem dopisu, in da to nikakor nista strokovna tajnika NDO, gg Brandner in Mrak, ki, kakor vemo vsi, nista tekom vsega volilnega boja na topla kot govornika na nobenem volilnem shodu, docim pa je dopisnik menil v svojem dopisu navdušne govore hlaščev na volilskih shodih in njihovo prejšnje in poznejše zabavljanje.

V okrajni bolniški blagajni morajo pač res vladati lepe razmere, ki se prav čisto nič ne razločujejo od onih na mestnem magistratu, kjer gospodarjo najzagrizenejši kamorasti, in te razmere kažejo le prejasno, kako puhla, kako lažniva je trditve socialnih demokratov, da hočejo biti enako pravični vsem narodom.

V tržaški okrajni bolniški blagajni torej v zavodu, ki šteje med svojimi člani delavci najmanj tretjino Slovencev, se ne more Slovenec niti razgovoriti v svojem materinem jeziku, ne, temveč ga celo silijo najgovoriti italijanski.

Oglasil se je v našem uredništvu Štefan Mahne in le pripovedoval, da je prišel v okrajno bolniško blagajno po svojo člansko knjižico. Govoril je slovenski, a razumeli ga ni hotel nihče, pač pa so od vseh strani silili vanj, naj govori italijanski. Ker je zaradi rane na glavi, obdržal klobuk na glavi, kar je tudi pojasnil dotičnim uradnikom, mu je celo eden od njih v svoji pristni socialnodemokratski ljubeznivosti zbil klobuk z glave na tla.

Tako torej ravna z ljudmi, ki jim polnijo njihove blagajne! Je pač res imel popolnoma prav Mahne, ko jim je zabrusil v lice, da je njihove ravnanje res popolnoma socialnodemokratsko, prav po tistih načelih, da naj se spoštuje narodnost in jezik vsakogar. „Jaz sem Slovenec“, je dejal, „in imam pravico, da govorim tu v svojem materinem jeziku. Pačujem tu in zato tudi zahtevam, da govorite z menoj slovenski!“ Gleda so ga sicer gledali, a končno pa je le šlo!

Takih odločnih nastopov bi bilo treba vedno, pa bi se tudi gospodje sodrugi v okrajni bolniški blagajni navadili slovenske, čeprav jo bolj sovražijo, kakor vrag knjiž, kar so pokazali tolikokrat in tudi ob tej priliki.

Kam pojdemo v nedeljo? V nedeljo, dne 13. t. m. pojdemo vsi k Sv. Jakobu, kjer priredi na vrtu gostilne „Jadran“ ob 4 popoldne šentjakobska podružnica družbe sv. CM zaključno veselico otroškega vrtca. Na vrtu bo tudi razstava del, ki so jih napravili naši malčki, ter si jo bo lahko ogledal vsak, ne da bi plačal kako posebno vstopnino. Svrlala bo tudi godba, a naši malčki bodo zapeli nekaj pesmic, tako da bomo gotovo očarani po njihovem uspehu v dobi enega leta, odkar obstoji otroški vrt. Pevsko društvo „Ilirija“ bo tudi iz prijaznosti sodelovalo pri veselici.

Otroški vrtec obstoji šele eno leto, vzdiže ga sama šentjakobska podružnica, a z hajalo je vanj tekom tega prvega leta nad 80 otrok, tako da je dolžnost vsakega v Trstu bivačnega Slovence, da pride na to zaključno veselico in s tem prinese svoj mali dar domu na oltar. Ni nam torej treba na dolgo in široko razlagati, kak pomen ima naš otroški vrt, ker to že ve vsak Slovenec, temveč le pravimo: Ne pozabite priti v nedeljo, dne 13. t. m., na veselico k Sv. Jakobu. Vstopnina na veselico za odrasle 40 stot. V slučaju slabega vremena vršila se bode istotako veselica, toda mesto na vrtu, v dvorani gostilne „Jadran“.

Tržaška mala kronika.

Tržaška „mularija“. Pisec vesil pod gorenjim naslovom v ponedeljkovi številki „Edinosti“, naj se le tolaži, saj ima mnogo sotrpinov glede slavnostne tržaške mu arje. Morebiti ga malo potolažim, če mu povem, koliko moram pretrpeti vsled te nesrečne zalege.

Na našo nesrečo je za našo hišo v ul. S. Cilino in dol pred našim vrtom neobdelano zemljišče, ki čaka kupca, da bi se tu zidala nova poslopja. Ta zemljišča so pa prav pripravno zbirališče neštevilne mularije od 5, 6 let pa tja do 14 in 15! Toliko jih je včasih, da kar mrgoli in tako kriče in se pripravajo, da bi človek mislil, da je tu kaka zloglasna starostna bezila, saj ni slišati drugega nego kletev na kletev; umazano, ostudno besedo, drugo za drugo. Človek bi bil tedaj najraje gluhi in svojim otrokom bi najraje zamašil ušesa prav, prav trdno. Otrg naše hiše je tako, kakor bi bila tod mimo šla turška vojska. Iz vrat ob cesti so izdrl zapah, zid ob stebrih podrl, mejni zid za hišo v pravem pomenu razrušil, drevje s kamenjem uničil. Kakor toča pada včasih s ceste kamneje sem dol. Lučajo ga v ubogo jablan, da bi ž nje zbil zeleni malovredni sad. Ob gotovih urah ne smemo pustiti otrok na svojem lastnem vrtu, ker so v nevarnosti njihove glave. Pod senčnato divjo trto, kjer bi si človek tako lepo odpočil kako vročo urico, se ne sme sedeti, ker pred kamenjem ni varno, igrajo zelo aktualno igro — vojsko z besedami in z dejanjem.

Najlepša pa pride sedaj: Ko sem pred kratkim opozorila redarja na to nadležno zalego, zalo go odpadniško-laško, ko sem pokazala podrtine in razrušene zide krog hiše, travo zažgano, drevje polomljeno in vrata razbita, dejal mi je počasi in mirno: „Kanadiudio, gospa, ali pa z vodo jih po-

Avtoriziran elektrotehniški mehanik
Vittorio Ban Trst, ulica delle Poste št. 9.
 --- Telefon šte. 362/VIII. ---
PREVZEMAJO SE INSTALACIJE
 električnih luči, motorjev, električnih zvoncev, telefonov in strelovožov.
 Bogata zaloga svetilk in mreže najboljših znamk.
 Oskrbovanje električne razsvetljave in zvoncev, dvigal, telefonov. — Poseben
 oddelček za popravila v precizijeli mehaniki.

ANTON BARUGA
MIZARSKI MOJSTER
 Trst, ulica San Francesco d'Assisi 2
Specijalist za popraviljanje
 roulet na oknih.
 Na željo se menjajo pasovi in zmeti
 mašil za popolne dele in se se bolj kakovostno.

UMETNI ZOBJE
 Plombiranje zobov.
Izdiranje zobov brez
= vsake bolečine =
Dr. J. Čermák V. Tuscher
 zobozdravnik konces. zobni tehnik
 --- TRST ---
 ulica della Caserma št. 13. II. nadst.

Anton Žerjal-Trst
 priporoča svoje
trgovino testvin

ulica Commerciale 18, s podružnico ulica Istria 66
 (Carbola zgoraj). — Prodaja se žito, oves, koruza in
 raznovrstne otrobi ter moka tudi na debelo.

Prod kranjska mizarska zadruga
 v Št. Vidu nad Ljubljano
 vpisana zadruga z omejenim jamstvom
 nasproti postaje Vižmarje
Mizarska delavnica s strojnim obratom
 na električno silo.

Velika zaloga spalnih, jedilnih in salonskih
 oprav, vseh vrst in slogov od preprostih do
 najnovejših. Nizke cene, brez konkurence!

Izdeluje vsa pohištvena in stavbena
dela, eprave za hotele sanatorije in
druga javne zgradbe.

Zaloga v Št. Vidu nad Ljubljano
 Filijalka v Ljubljani, Dunajska c. 28.
 Ceniki na razpolago. — Proračuni in načrti
 — — — — — brezplačno. — — — — —

Odvetniški kandidat
 doktor prava z enoletno prakso
išče službe.

Nastop eventualno takoj.
 Ponudbe na Inzeratni oddelček Edinosti
 ulica Giorgio Galatti pod „Štv. 1488“.

Ljudska hranilnica in posojilnica v Trstu registrirana
 sprejema hranilne vloge 4 1/2 %, in jih obrestuje po 4 1/2 %, po 4 1/2 % na dvamesečno, po 5 % na šestmesečno odpoved;
 daje zadružnikom posojila po 6 % na poročstvo ali na vknjižbo
 proti odplačevanju v mesečnih, četrtletnih ali drugače določljivih obrokih.
 Urađuje se vsak delavnik od 9 do 12 dopoldne in od 3 do 5 popoldne.
 V lastni hiši — ulica Torre bianca št. 21.

Novosti za pomlad in za poletje!

Moške obleke iz sukna, kamgarna, zadnje
 novosti od K 15—48
 Deške obleke iz sukna, kamgarna,
 zadnje novosti od K 10—32
 Otroške obleke od 3 do 12 let od K 3—18
 Velika zaloga suknjenih hlač od K 4—14
 „ „ kotonskih hlač od K 2—20—5

Največja zaloga blaga zadnjih novosti.
 :: Sprejemajo se naročila po meri ::

Specijaliteta: delavne obleke, srajce
= spodnje srajce itd. itd. =

Samo v dobro znani trgovini

„Alla città di Trieste“

ulica Giosué Carducci (ex Torrente) št. 40.

Alojzij Povh
 slovenski
urar in zlatar
V TRSTU
 ulica del Rivo št. 26
 (na trgu pri Sv. Jakobu)

Hans Schmidt
 zobotehnik
 TELEFON TRST
 št. 1085. ul. della Zonta št. 7. I.
 1995

Dr. Korsano
 Specijalist za sifilitične in kožne bolezni
 ima svojo ambulatorij
 v Trstu, v ul. San Lazzaro št. 17, I.
 (Palazzo Diana)
 Za cerkvijo Sv. Antona novega.
 Sprejema od 12. do 1. in od 5 1/2. do 6 1/2. pop.

Dr. Pečnik
 Dr. PETSCHNIGG
 Trst, via S. Caterina šte. 1.
 Zdravnik za notranje (splošne) bolezni
 6—9 in 2—3 in specijalist za kožne in
 vodne (spolne) bolezni: 11 1/2—1 in 7—7 1/2.

TRGOVINA IZGOTOVLJENIH
OBLEK
 za moške, ženske in otroke
 Obleke po meri.
 CENE IZREDNO NIZKE.

BOHINEC & CO
 (za cerkvijo sv. Antona novega)
TRST

Od avgusta naprej
 v ulici
Ponterosso 8
 vogal ul. Nuova 13.

lile! Mi ne mdremo nič, ker če jih kaj strašimo, smo lahko drugi dan v listih in pridem še ob službo. (Slavna policija tega redarja lahko priporoči na pristojnem mestu, da dobi zaslužni križec za svoj pogum! Op. ured.)

V meni je na tak odgovor seveda zavrelo in odgovorila sem njegovemu pogumu primerno. Mularija po 20, 30 ali tudi 40 po številu se bo bala moje palice ali vode! Pripravila bi jim s tem šele prav lepo zabavo; saj če se kakšenkoli prikažem na ponovni klic svojih otrok, sprejemajo me s psokami, da se moram skriti. Otroci in jaz smo tej omazani družali „ščavi.“

Tako, kakor vidite, neznani pisec o tržaški mulariji, bodo čini te slavne mularije lahko še mnogo slavnější, saj vedo, da jim redarji ne morejo nič, ker se bojijo — listov! Mi pa zato nismo gospodarji na lastnih tleh, na svojem vrtu, skrimo se pred to zalego med štirimi stenami ter zaprimo posebno svoje otroke, da nam jih mularija ne pokvari moralno in fizično.

Nasilneža. Na Acquodotto št. 20 stanujoči 36letni Edvard Dicosta je bil aretiran na ovadbo Humberta Colaninija, ker mu je grozil, da ga pobije. Ko je prišel stražnik, je Dicosta udaril tudi po stražniku, ki pa ga je ukrotil in odgnal v zapor.

Prav tako je bil tudi aretiran 35letni mesar Rudolf Casson, ki stanuje v ul. Transversale al Bosco št. 3, ker je grozil nekemu Adolfu Mettelju z velikim nožem.

Društvene vesti.

Tržaška sokolska župa.

V nedeljo, dne 13. t. m., dopoldne ob osmih se vrši v telovadnici Sokola v Trstu seja župnega odbora in zletnega odbora.

Dnevni red: Župni zlet in obračun.

Pridite polnoštevilno.

Dr. Wilfan, starosta.

„Dramatično društvo“ ima danes zvečer sejo. V soboto, dne 12. t. m. se bo vršil ob 8 zvečer občni zbor z običajnim dnevnim redom.

Nar. del. organizacija.

sklicuje

za nedeljo, dne 13. t. m. ob 10 uri dopoldne

javen protestni shod

na Velikem trgu (pred namestništvom)

DNEVNI RED:

Kaj je z našim obrtnim šolstvom?

Glavni poročevalec: Dr. Vekoslav Kisovec.

Godbeni odsek NDO. Zaupniki NDO in ZJŽ imajo danes, v sredo, ob 8 zvečer važno posvetovanje. Dnevni red: Reorganizacija godbenega odseka. Poroča tov. dr. Josip Mandič. Sestanek se vrši v društvenih prostorih NDO, ul. sv. Frančiška št. 2.

Pripravljalni odbor podružnice NDO pri Sv. Jakobu ima danes, v sredo, ob 7.30 zvečer odborovo sejo.

Vesti iz Goriške.

Samostojni kandidatje za deželno-zborske volitve: dr. Gustav Gregorin, odvetnik v Trstu, Ignac Kovač, župan v Ajdovščini in Ivan Miklavčič, župan v Kobaridi so možje, katerih kandidature so bile sprejete v ljudstvu prav simpatično. Prav bi bilo, da se ljudstvo zdrami in obrne hrbet zdražbarjem SLS. ter voli svoje samostojne ljudske kandidature!

Za načela nam gre! pravijo novostrujarji SLS. Ali v resnici jim gre le za to, da spravijo v deželni zbor svojega poveljnika dr. Antona Breclja. Načela nas ločijo! pravijo novostrujarji, namreč načela jih ločijo od starostrujarjev SLS, kakor trde, ali kako to mogoče, ker so pa sprejeli iz liste starostrujarjev za splošni volilni razred kar dva kandidata. Ta dva sta vendar človeka, od katerih ločijo novostrujarje načela! Ali ne? Logika jih je popolnoma zapustila, zmešnjava je zavladala v SLS., v kateri gre novostrujarjem le za eno osebo, ne pa za načela. — Volilci, varujte se takih „načel“ in volite samostojne kandidature!

Goriška dežela nima ne zdravstvenega zakona ne deželnega šolskega zaloga. Šolsko breme teži občutno ljudstvo na Goriškem. Deželni šolski zalog bi razbremenil okraje, ali v deželnem zboru so leta 1904 sprejeli tak zakon, da ljudstvo naprej trpi pod šolskim bremenom potem okrajnih šolskih zalogov. Če bi bil uveden deželni šolski zalog, bi bil nemogoč proces Finžger-Rozinove vrste. Zlo rodi zlo.

Socialni demokratje se pridno gibljejo po goriški deželi glede volitev v deželni zbor. Na slovenski strani je posebno priden dr. Tuma, ki je imel že vse polno shodov. On ve, da mu je ostalo še nekaj imena v ljudstvu od takrat, ko je bil voditelj napredne stranke, pa hoče sedanjo priliko ob zmešnjavi na eni in nedelavnosti na drugi strani porabiti v to, da bi

dobil kolikor mogoče glasov. Toda volijo naj ga soc. demokratje, drugemu ni treba nobenemu, da voli dr. Tuma. Čemu pa? Še toliko manj, ker imamo za splošno kurijo tri dobre samostojne kandidature. — Na italijanski strani prirejajo soc. demokratje shode po Furlaniji; pomagat hodi tudi tržaški Cernlutz.

Slovenci v Gorici so postavili za splošno kurijo svoje kandidate. Ti so: Ivan Goriup, pek, tiskarski poslovodja Ivan Fabčić in odvetniški kandidat dr. Peter Medvešček. Slovenci v Gorici volijo s Furlanijo v splošni skupini. Tako po volilnem redu, ki je bil ustvarjen sporazumno med dr. Gregorčičem in dr. Pajerjem z namenom, da naj Gorica v političnem oziru nadglasuje Furlanijo v liberalnem smislu, v narodnostnem pa bo Furlanija čuvala, da Slovenci v Gorici ne pridemo do veljave pri deželnozborskih volitvah. Tak škandal je zvarila „kooperacija“ Gregorčiča pri Pajerjevem delu.

Iz Ajdovščine. Tukajšnja podružnica NDO sklicuje za nedeljo, dne 13. t. m., ob 3 popoldne v dvorani gosp. Bratine javen shod.

Razmere, ki so nastale v zadnjem času v tukajšnji predilnici vsled tega, ker naroča vodstvo cele mase delavcev in delavk iz Italije, katere tudi bolje plačuje, ako ravno nimajo niti pojma o tej stroki in jih morajo domačini šele učiti, in jim daje povsod prednost pred domačini, nas silijo, da sklicujemo ta shod. So pa tudi še druge nujne in za delavstvo koristne zadeve, o katerih bodo na tem shodu govorili: dr. Sosič, strok. tajnik Mrak, ter predsednica ženske skupine NDO v Trstu, Antonija Dekleva. Za ta shod je že sedaj veliko zanimanje, posebno še pri tukajšnjih tovarišicah, ker bodo imele priliko slišati svojo zgorajomenjeno zastopnico iz Trsta.

Ker bo shod javen, vabljeni ste vsi tisti, ki še niste organizirani in ki imate še katere pomisleke napram NDO, da se pripricate o nje namenu in da se uverite o tem, da se poteguje edino le za zboljšanje položaja delavstva s kakršnegakoli mišljenja.

Minuli ponedeljek so imeli razgovor s tukajšnjim vodjem, nadvodjem, predilnice ter nadzornikom akcijske družbe predsednik, podpredsednik in odbornik NDO v tovarniški pisarni. Naši zastopniki so nadzorniku družbe, ki je bil prvič tukaj, pojasnili vse

zahteve, katere si je zabeležil, in obljubil, da bo skrbel za to, da se upravičenim željam ustreže, posebno da se ponočni delavni čas skrajša, tarif akordnega dela uredi in razglasi in da tudi obljubo gotovo izpolni.

Vsekakor pa v nedeljo vse na javni shod!

Vesti iz Istre.

Iz Buzeta. Nočem se skilcevati na § 19. tiskovnega zakona, ampak se zanašam na lojalnost uredništva, ko prosim, da uvrstite ta-le kratki odgovor na dopis iz Buzeta v številki od 29. tek. meseca. V dopisu mi se namreč očita, da sem rekel v šoli, da je „slovenski jezik star ter okoren in da mu manjka mnogo izrazov, a za to da uporablja Slovenec za vsak pojem, za katerega nima izraza, besedo „hudič“ in da ta beseda da se pri Slovincu ponavlja za vsako drugo besedo.“

Na to izjavljam odkritosrčno in odločno, da teh besed nisem rabil nikdar v svojem življenju, niti jih ne bom, ker se protivijo mojemu prepričanju; najmanj pa sena jih izrekel v šoli, kjer — dobro vem — bodi prostora edice-le znanosti in resnici, za katero živim in se bojujem. Prepričan sem pa, in vem predobro, da je gornji dopis narekovala grda neopravičena osebnost, mržnja in maščevalnost, katere nikjer in nikoli niso prinesle miru, sreče in blagoslova. Obenem sem danes vložil prošnjo na c. k. okrajni šolski svet — edinega mojega sodnika v službenih stvareh — naj uvede protimeni disciplinarno preiskavo z namenom, da se ugotovi resnica. V rezultatu preiskave naj Vam sporoče pisni onega dopisa; ako ne, pa sporočim jaz sam.

V. Šepič nadučitelj

Listnica uredništva.

G. Vinko Fakin, Škrbina. — Do 15. majnika 1913.

Mali oglasi

S prvim avgustom se odda v najem stanovanje s kuhinjo, sobo, sobico in vrtom v Rojanu, Vergnellis št. 432, blizu cerkve. Pojasnila v „Gostilni Maria“, ulica Lazzaretto vcechio št. 14. Stanovanje se popravi na lastne stroške. 1500

Javni ples v Kenčah se bo vršil 20. in 21. t. m. kakor druga leta. — Svirala bo godba iz Gorice. 1499

Novo opremljena soba s prostim uhomom, paraketami se odda za 24 kron. — San Giacomo in monte 12, vrata 13. 1497

Srebrna ura znamka A. K., zgubljena v ulici Carducci, Kdor jo priinese na Inzeratni oddelek Edinosti dobi primerno nagrado. 1494

Odda se čista sobica, eventualno soba z 2 posteljama slovenskim delavcem. — Ulica Sv. Marka 37, IV. nad. 1483

Inteligenten in učen, priden in pošten državni uradnik v pokroju, polnoma vešč srbsko-hrvaškega jezika v govoru in pisavi, tudi cirilice, išče službo kot dopisnik, knjigovodja ali slično v Trstu ali zunaj Trsta. Govori in piše tudi laški, nemški in angleški. Ne zahteva velike plače. V Trstu prevzame tudi poldnevno službo, ali službo na ure. Ima dobra spričevala in reference. Prijazne ponudbe pod „Uradnik v pokroju šte v. 1422“. Naslov pove Inzeratni oddelek Edinosti pod isto številko. 1492

Priporočja se, pod novim vodstvom, na novo urejeni hotel „Pri zlatem Jeleni“ v Gorici. Cene zmerno. 1252

V najem se odda s 1. avgustom 1913 pod ugodnimi pogoji dobrodoča trgovina z javno tehnično ob glavni cesti v občini Sturje pri Ajdovščini. Več se izve pri gostilničarju Čera elj v Sturjah 28. 1479

Fotograf Antona Jerkiča naslov: Trst, u. delle Poste 10; Gorica, Gospodarska ulica 7. 444

Zavarovalnica goveje živine v Bazovici priredi javno tombolo in ples dne 13. julija 1913 na vrtu Konsum. društva. 1442

Višjegimnazijec odličnjak išče primerno službo za počitnice. Dopisi na Inzeratni oddelek Edinosti pod naslovom: „Učenje“. 1486

Priporočljive tvrdke.

FRAN RUPNIK, krojaški mojster, Trst, ulica Gerpa št. 10, I. v. 1498

Izpadle lasse kupujem ter izdelujem vsakovrstna najmodernejša lasna dela. ANDREJ ROJIC, ul. Acquedotto 20. 1752

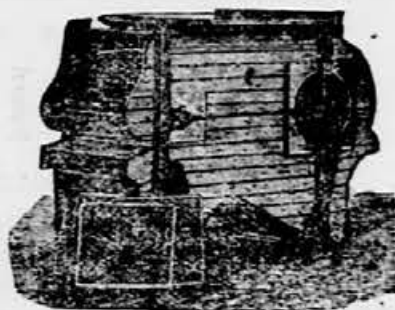
Kupujem železo, stare kovine: Anton Cernacek Trst, ulica Olmo št. 12. 1730

Urarna in zlatarna v Trstu, ul. Settefontane št. 10. Po najnižjih cenah se popravljajo ure in zlati predmeti. Popravljajo se budilnice z garancijo po K. I.—. Cajo Squadrani. 909

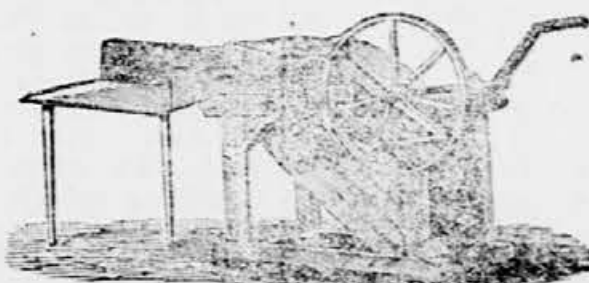
Pohištvo in tapetarije po že znanih nizkih cenah, katere se ne dobi drugje. Spalne sobe iz vsakovrstnega lesa, rezane od 380 kron naprej. Jedilne sobe od 440 kron naprej. Nova zloga S. ERD, ul. Squero nuovo 7, I. nadstr. na strani pošte palače. Po dogovoru olajšanje plačevanja. 1468

VELIKA ZALOGA ŽELEZNINE IN KOVIN Trst, ulica G. Carducci 26.

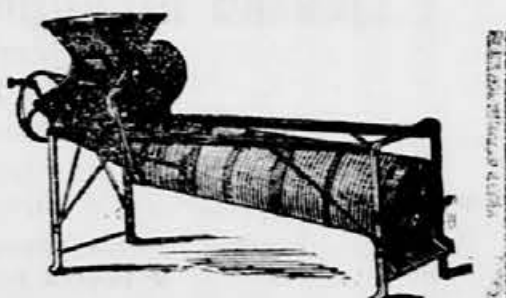
VELIKA IZBERA ROČNIH POLJEDELSKIH STROJEV

Rešetalci za žito.

Ročne mlatilnice.

Treblniki za zrnje in seme.

Vile v vseh oblikah.

Rezalniki za kladjo v vseh velikostih.

Velika zaloga železnin za vrata, okna in pohištvo. Kuhinjske potrebščine v veliki izberi. :: Raznovrstno orodje.